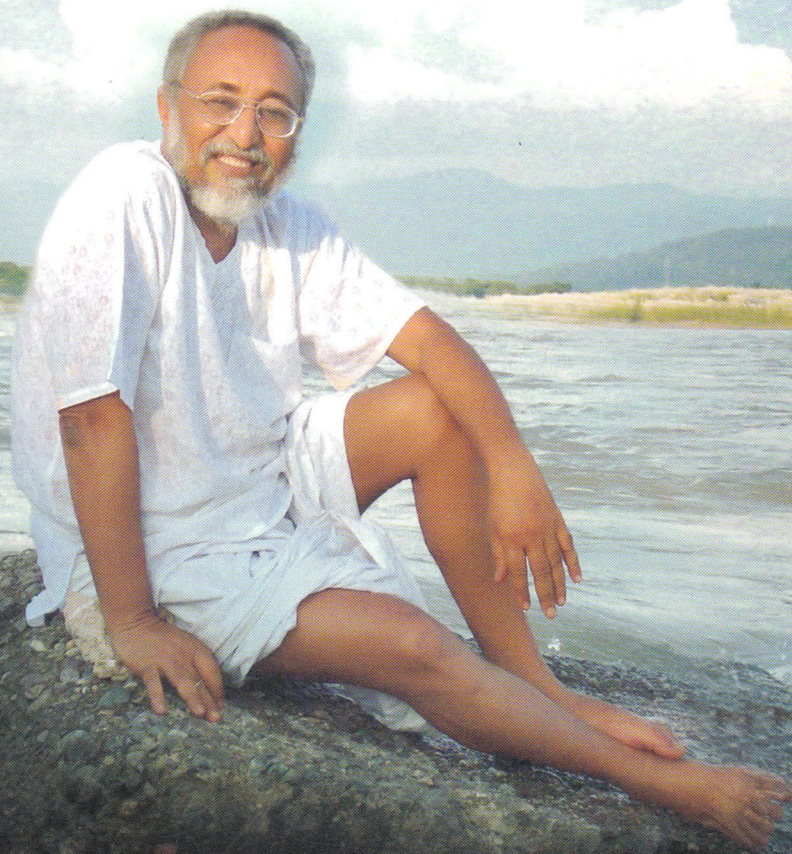

હરિદ્વારથી લિખિતંગ...

(Letters from Haridwar)

*Can we look at ourselves
without beliefs?*

*If we remove these beliefs,
the many beliefs one has, is there
anything left to look at?*

*If we have no beliefs with
which the mind identifies itself,
then the mind, without
identification, is capable of
looking at itself as it is - and then,
surely there is the beginning of
the understanding of one self.*

- J. Krishnamurti

हरिद्वारधी लिखितंग...

(Letters from Haridwar)

संकलन :
श्री राजुभाई पांचोटीया

हरिद्वारथी लिखितंग...

(Letters from Haridwar)

प्रत : १,०००

आवृत्ति : प्रथम

वर्ष : २०१५

मूल्य : सद्भावना

संकलन अने प्रकाशन :

राज्यभाई पांचोटीया

श्री रमाण महर्षि केन्द्र

मु. लक्ष्मीनगर, जिल्हो : मोरबी

गुजरात. भारत - ३६३ ६४१

Gujarat, India - 363 641

:: પ્રસ્તાવના ::

ગુરુજી હરિદ્વાર હતા ત્યારે ત્યાંથી સાઘકોને અઢળક પત્રો લખતા. એમાંના થોડાક મારે હાથ લાગ્યાં. સાઘકોને ઉપયોગી થશે એવું લાગ્યું એટલે પ્રકાશિત કરું છું.

*Readers are requested to read between the lines because Guruji's letters are written in such a way that they show many important things but hide **THE MOST IMPORTANT.***

– સંકલનકર્તા

પ્રિય ચેતન આત્મા,

16-7-1994

એક સૂફી ફકીર પાસે કોઈ વ્યક્તિ સાધના શીખવા ગયો.

ફકીરે કહ્યું : તું ખુશીથી અમારી જમાતમાં સામેલ થઈ શકે છે, પણ એક શરત છે.

‘તને જે ગમે છે તે છોડવું પડશે અને તને જે નથી ગમતું તે કરવું પડશે.’

અભ્યાસ અને સુસંગથી જડમતિ પણ સુજાન થાય છે.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

લિપાઘૂપીનાં ખેલ અહંકારની ચડ-ઉતરને
લઈને પ્રતીત થાય, પણ, હડીકતે એવું નથી.
દેહદષ્ટિએ સેવક રૂપે, જીવદષ્ટિએ અંશ રૂપે
અને તત્ત્વદષ્ટિએ એકરૂપે THAT ને આરાધીએ,
તો, જ્ઞાન, કર્મ ને ભક્તિ ત્રણેય પાસા સમ્યક
રીતે વિકસે અને જીવન નૌકા પર સમારઠ્ઠ થઈ
વહેતા રહીએ.

❖—————❖
I Treat - He cures.
❖—————❖

ધ્યાન = કેવલ મૈં બચે ।
ભક્તિ = કેવલ તું રહે ।

પ્રિય ચેતન આત્મા,

एकश्चन्द्रस्तमो हन्ति न च तारा सहस्रशः ।

(એકલો ચંદ્ર અંધકારને દૂર કરી દે છે -
હજારો તારા દૂર નથી કરી શકતા) માટે,
હજારોનો આશ્રય છોડી એકનો આશ્રય
ગ્રહણ કર.

બાકી, ઉંદરડીનાં ચામડાથી નગારુ ના
મઠી શકાય.

પ્રેમનાં વૃક્ષનો પહેલો ફાલ ઝેરી હોય છે, એટલે
એ ખંખેરી નાખવો - પણ ઝાડવું કાપવું નહીં.
પછી નો ફાલ અમરત જેવો આવશે.

The axe forgets but the tree remembers.

- African proverb

પ્રિય ચેતન આત્મા,

કુદરત એની આગવી સમજણ પ્રમાણે આપણને પીડા આપે, તો, એ પીડા કાંઈક શીખવા માટે હોય છે. જે બધી જ બાબતોમાં પ્રબુદ્ધ ચેતના કે ગુરુને પૂછ્યાં કરે છે, તે ક્યારેય એક ડગલુ પણ આગળ વધતા નથી.

જ્ઞાન અંદર છે. તમારી અંદર. અને અંદર સિવાય ક્યાંય પણ તે શોધવું વ્યર્થ છે. પ્રબુદ્ધ પાસેથી પણ વહેલા-મોડા દરેકે એક યા બીજી રીતે આત્યંતિક નિરાશ થવાનું જ રહે છે.

હકીકતે, પ્રબુદ્ધ તમારાથી અલગ છે એમ માનવું એ જ મૂળ ભ્રમણા છે, જે વહેલા-મોડી તૂટવાની જ. અંતર ભાંગ્યા વિના ઉભરો નહીં આવે...

જીસસે તું પરેશાન છે, વહ ભી ચલા જાયેગા.
જીસ પે તૂઝે નાઝ છે, વહ ભી ચલા જાયેગા.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

રામ રામ રટતે રહો, મનમાં ઘરી ઘિર...

તમારો અહીં આવવાનો ભાવ છે તો એ ભાવ ક્યારેક ભગવાન પૂરો જરૂર કરશે. પરમાત્મા દયાળુ છે. એ આપણી બધી વાતની કાળજી રાખતો હોય છે, પણ, આપણે બહુ અધિરા થઈ જઈએ છીએ.

ઉતાવળ Ego ને છે. એટલે ઉતાવળ ન કરવી. આથી અહંકારનો એક ટાંગો તો તુટશે.

સાધના ફરજિયાત નથી. મરજિયાત પણ નથી. સાધના એક અહોભાવ છે.

રામ ઝરૂખે બૈઠ કે સબ કા મુઝરા લેત.
જાકી જૈસી ચાકરી તાકો તૈસા દેત.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

તમારો પત્ર મળ્યો. વિગત જાણી.
વિ+ગત= વિગત. વિગત એટલે વિતી ગયેલ.

જેટલું અને જે મળે એમાં સંતોષ માની
જીવવા જેવો વખત છે. સોનેરી સ્વપ્ના પાછળ
દોડી ગાઢ અંધકારમાં અટવાવું આપણ
સત્સંગીને વાજબી નથી.

વહેવાર અને સાધના બંને બરાબર ચાલે
છે, એમ તમે લખો છો. સારું છે. પણ “ડોશી”
સખણી નહીં રહે. થોડા સમયમાં કાંઈક
અશાંતિ/ઉપાધિ ઊભી કરશે જ.

અસ્તુ.

(નોંધ : અહીં “પરાશક્તિ” માટે “ડોશી”
શબ્દ વાપર્યો છે.)

પ્રેમ જ્યારે ખુદને અતિક્રમે છે ત્યારે જ પૂર્ણ થાય છે.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

ગુરુચાવી તો એક જ છે... પ્રેમ... પણ એ ક્યાં લેવા જવો ? હાટડીએ થોડો મળે છે ?

મન તો સુધારા સુચવ્યે જ જવાનું. હજુ થોડું વ્યવસ્થિત, હજુ લગરીક સુઘડ, હજુ લિરીક આમ... – આવો મનનો સ્વભાવ છે. આ સ્વાભાવિક માનસિક વલણને લઈને જ ભાગલા પડે છે, વર્ગીકરણ જન્મે છે.

ખરો સાધક પોતાનામાં કે બીજામાં સુધારાની અપેક્ષા રાખતો નથી. જે છે તે જુએ છે અને તેનાંથી મુક્ત રહે છે.

શત્રુ અને મિત્ર એકેય નહીં ઉરમાં... શત્રુ તો ઠીક પણ મિત્ર ? ગંગાસતીએ એમ કેમ કહ્યું હશે એમ આપણને થાય. હકીકતે શત્રુ અને મિત્ર બંને એક જ સિક્કાની બે બાજુ છે. જ્યારે મન તિરોહીત થાય ત્યારે બેય ખરી પડે છે. ત્યાં સુધી શત્રુની જેમ મિત્રોને પણ શાંતિથી સહન કરવા. આ અઘરું લાગે, પણ, જરૂરી છે.

અનુભવ નહીં – અવલોકન મહત્વનું છે.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

શાંતિ પમાડે એને સંત કહીએ.

અંદર-બહાર લડાઈ ચાલતી જ રહેવાની છે. આપણે હટી જઈએ.

જે કાંઈ નથી કરતો તે જ બધું કરે છે. જે કોઈને નથી દેખાતો એ જ સૌને દેખે છે.

રાગ છે ત્યાં સુધી યોગ કેવો ?

અહોભાવ વિના ગમે તે સાધના કરીએ, એનું સાત્વિક ફળ મળતું નથી.

जब तक जीत की चाह है - झगड़ा चलता रहेगा ।

गीधनां टोणा होय - गरुडनां नहीं.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

20-8-1991

ધર્મ/અધ્યાત્મને “કરવા” સાથે કાંઈ નિસ્ખત નથી. “કરવા”ની દરેક કોશિશ માત્ર સંસાર જ જન્માવે છે. ધર્મ સમજવાનો વિષય પણ નથી. ઝુકવાની દશા છે.

જો તમે કહેવાતા સાઘકોથી તમારી જાતને દૂર રાખી શકો, તો, કાંઈ અઘરું નથી. ધર્મ તમારા માટે દાળ-રોટી છે. બીજા માટે ધર્મ ચટણી-અથાણું છે. ધર્મને જે ચટણી-અથાણું ગણે છે એની સાથે રહેશો, તો તમારી પણ ચટણી થઈ જશે.

ગબડે ઈ ગાડું ને વાગે ઈ વાજું.

તમે જેને ‘ખાલીપો’ કહો છો ને એનાથી ભાગો છો – સંતો અને શાસ્ત્રો તેને જ ‘આત્મા’ કહી વખાણે છે.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

કહેલું એટલું કોહવાયેલું.

જે નથી કહી શકાતું એ મહત્વનું છે. જે નથી કહી શકાયુ તે ન કહી શકાય એવું છે. એટલે જ દિવ્ય છે, પવિત્ર છે, નિર્દોષ છે.

એકાંતે અલખ આરાધવાનો છે. પ્રભુ તમારું ધ્વાર ગોતી લેશે.

ભગવાન મૂરખો નથી. મૂરખને પોતાની પ્રશંસા કરનાર મહામૂરખ હંમેશા મળી રહે છે.

બાકી તો, કુંભારની ગદી મરી ને ઘોબણ સતિ થવા જાય - એવો ઘાટ છે.

‘બુરા વક્ત’ कोई जगह नहीं होती, जहाँ से आप बचके निकल सकते हैं । बुरा वक्त आप के साथ साथ चलता है और जितना ही आप उस से भागने की कोशिश करते हैं उतना ही आपकी ओर बढ़ता आता है ।

પ્રિય ચેતન આત્મા,

કાર્તિકી પૂર્ણિમાએ “ભજન” થાય તો એ
ઉત્તમ છે.

Don't walk with feet.

Don't fly with wings.

Don't think with mind.

—◆◆◆—
સર્વ ભુતોને પોતાના સમાન જોવા.

—◆◆◆—
The root of all difficulties is self-interest.

—◆◆◆—
वो बातें जो हम किसी को बता नहीं सकते हमें तन्हा बनाती है ।
हम सब अपने अपने राज के शिकार है ।

—◆◆◆—
આપણી કલ્પના પ્રમાણેનાં “ભગવાન”
ન કદી થયા છે – ન કદી થવાના.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

જ્યાં સુધી માન-હાનિનો ભય છે, ત્યાં સુધી અંદર અભિમાન છે; જ્યાં સુધી ઘન ઇત્યાદિ પદાર્થોની હાનિનો ભય છે, ત્યાં સુધી હજી લોભ છે; જ્યાં સુધી પ્રિય સ્વજનોનાં વિયોગનો ભય છે, ત્યાં સુધી મોહ હજી અકબંધ છે; જ્યાં સુધી મૃત્યુનો ભય છે, ત્યાં સુધી દેહાસક્તિ છે જ; જ્યાં સુધી લોકો શું કહેશે એ ડર છે, ત્યાં સુધી તમો ફરજ-પાલન અને વ્યવહાર-નીતિમાં આળસુ-પ્રમાદી છો, એ નક્કી છે; જ્યાં સુધી પરલોક (નર્ક ઇત્યાદિ)નો ભય છે, ત્યાં સુધી પૂણ્યની કમી છે ને ક્યાંક અપરાધી છો; જ્યાં સુધી ભગવાનનો ભય છે ત્યાં સુધી દૈવી સંપત્તિ અપૂરતી છે; જ્યાં સુધી શારીરિક કષ્ટોનો ભય છે, ત્યાં સુધી તમો આળસુ છો; જ્યાં સુધી માનસિક દુઃખોનો ભય છે, ત્યાં સુધી તમે માની લીધેલા સુખનાં રાગી છો.

સત્ય જ સર્વોપરી મહાન છે, જેમાં તમો
 અને સમગ્ર વિશ્વ છે. સત્યની મહત્તા આગળ
 વિનમ્ર થઈને અભિમાનનો ત્યાગ કરો. પછી
 તમને કોઈ દ્વારા માન મેળવવામાં રૂચિ નહીં રહે,
 એટલે અપમાનનાં ભયથી છૂટી જશો. ઘન
 ઈત્યાદિ પદાર્થોની અસારતા સમજી; સંતોષ
 ધારણ કરો, જેથી હાનિનો ભય છૂટી જશે.
 આપણા પ્રિય સંબંધીઓ ગમે ત્યારે છૂટી
 જવાનાં છે, એ સદા સમરણમાં રાખો, જેથી
 એમના વિયોગનો ભય નહીં રહે. પોતાના
 અપિનાશી સ્વરૂપને જાણી લો, જેથી મૃત્યુનો
 ભય નહીં રહે. સમાજ અને સંસારનું તમારા ઉપર
 ઋણ છે તે સેવા દ્વારા પૂરું કરતા રહો, જેથી
 પ્રતિષ્ઠાનો ભય નહીં રહે.

प्रिय येतन आत्मा,

There are different I's within us, and some I's are higher - while some are lower - some pious - while some greedy. When we sit near a saint our higher I's come up on the surface and when we pass through cloth market, our greedy I's come up.

See the games of different I's within you. Call the "I"s that are useful in life and meditation as "I" and call the lower I's that are harmful in life and meditation as "IT".

Then, you can detatch yourself.

जीतना सभी चाहते है, लेकिन जीतता सिर्फ वही है,
जो अपना सब कुछ भुलाकर सिर्फ अपने मकसद को जीता है ।

પ્રિય ચેતન આત્મા,

સાધક પરમાત્માને યાહતો નથી—
પરમાત્માથી યાહે છે (ઘન, દોલત, પદ, કીર્તિ,
જ્ઞાન, ભક્તિ, મુક્તિ, મોક્ષ, નિર્વાણ ઇત્યાદિ)
એટલે ભટકે છે. **આ... સંસાર.**

સાધક ગુરુને યાહતો નથી. — ગુરુથી યાહે
છે. (માન, વખાણ, જ્ઞાન, જાગૃતિ ઇત્યાદિ)
એટલે અજ્ઞાની છે. **આ... અજ્ઞાન.**

સાધક સત્યને યાહતો નથી — સત્યથી
યાહે છે (વિજય, સત્તા, યુદ્ધ, મોક્ષ, નિર્વાણ,
કીર્તિ ઇત્યાદિ) એટલે વિનાશીનાં સંયોગ—
વિયોગથી બંધાય છે. **આ... પાશ (બંધન).**

સાધક સાધનાને યાહતો નથી—સાધનાથી
યાહે છે. માટે મૃત્યુથી ડરે છે. **આ... ડર.**

प्रिय येतन आत्मा,

The disciples are absolutely free to agree or disagree what "THE MASTER" says. But, what "THE MASTER" does not say - The disciples can't disagree about that.

About that there has to be total agreement - because that is the "real" thing.

You can disagree with everything what "THE MASTER" says, yet you can agree "THE MASTER."

Actually, there is no bigger misfortune than having disciples.

जब तक हम अपने इन्तेक़ाम से आज़ाद नहीं हो जाते,
तब तक कोई भी आज़ादी हमें आज़ाद नहीं कर सकती ।

પ્રિય ચેતન આત્મા,

અત્યારે ગ્રહણ કાળ છે (૨૪-૧૦-૧૯૯૫, સવારનાં ૮:૦૦)

આત્મારૂપી સૂર્ય અને પૃથ્વી ઉપરનાં જીવ વચ્ચે ચંદ્ર રૂપી મન આવી જાય છે એ આપણી કાયમની ગ્રસ્ત સ્થિતિ છે. આપણે સદાય-સતત મનથી ગ્રસ્ત છીએ. આપણા આત્માને આપણું મન સતત ઢાંકતું રહે છે. આ વ્યક્તિગત ઘટનાનો આપણને બોધ પણ નથી. આ વૈયક્તિક ઘટના જેવી જ ઘટના વૈશ્વિક સ્તરે ઘટે એ વેળાએ આપણને આપણી ગ્રસ્ત (ગ્રહણયુક્ત) દશાનો બોધ થાય એવી શક્યતા ઘણી વધુ છે. એ જ ગ્રહણની ખરી આધ્યાત્મિક રહસ્યમયતા છે.

બોધને દબાવીને પ્રકૃતિ અને સંસ્કાર ધાર્યું કર્મ કરાવી લે ત્યારે એ દબાયેલો બોધ જ ઝેર બની જાય છે. આવા ઝેરનું વ્યસન એ સાધના નથી.

હાથ ઊંચા નહીં - નીચા કરો.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

આત્મા અજ્ઞાનને દેખે – એ ઘટનાને “મન”
એ રીતે લે કે “મારું ભવિષ્ય અંધકાર મય છે”
અથવા “મારો ભૂતકાળ અતિ અંધકારમય હતો”
કારણ કે મન માત્ર સમયની ભાષામાં એટલે કે ભૂત
અને ભવિષ્યની દ્રષ્ટિએ જ જોઈ શકે, તેથી આ
વેળાએ શાંતિ અને ઈર્ષ્યથી અજ્ઞાન જોયા કરવું–
સહન કરવું – વર્તમાન ક્ષણમાં જીવવું. વર્તમાન
ક્ષણમાંથી જે કાંઈ જન્મવાનું છે તે જન્મશે. પરમ
કૃપાળુ પરમાત્મા પર શ્રદ્ધા રાખવી. આકળા ન
થવું – ઉતાવળા ન થવું. કોઈનું અનુકરણ પણ
લાલચમાં આવી ન કરવું.

આ દુનિયા સીધાને ઓર સીધા અને વાંકાને
ઓર વાંકા બનાવે એવી છે. એમાં ડાહ્યો માણસ
નિરાશ થઈ જાય એ સ્વાભાવિક છે. નિરાશા આવે
તોય ભલે આવે, માણસ પ્રત્યેની આપણી શ્રદ્ધા
ન ખોવાવી જોઈએ. “માણસ પ્રત્યેની આપણી
શ્રદ્ધા” જ વિકસીને પ્રભુ ચરણે ચડશે.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

Emotions are like wild horses and it requires wisdom to be able to control them.

સાધના જીન નાખેલા ઘોડા ઉપર સવારી કરવા જેટલી સરળ વસ્તુ નથી – તલવારની ધાર પર ચાલવા જેવી કઠણ વસ્તુ છે.

Three things are hard - diamond, Life, and meditation.

મન જ્યારે પાકવા આવે છે ત્યારે સાત્ત્વિક પીડા આપવા લાગે છે. સાત્ત્વિક પીડા માત્ર એટલું સુચવે છે કે મન હવે પાકવા લાગ્યું છે.

જે વ્યક્તિને તું અજ્ઞાનવશ આધિન કરવા ઈચ્છે છે, એને આધિન તું જ થવાનો છે. માટે, રામ રાખે એમ રહેવું.

What is now proved was once only imagined.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

न च्चं नाहं नायं लोकः
तदपि किमर्थं क्रियते शोकः ।

ના તું છે - ના હું છું - ન લોક છે.
તોયે તું શાને શોક કરે છે ?

↔
Love is Truth.
↔

અમેરીકાનાં બીલી ગ્રેહામની આગાહી છે :
એકવીસમી સદીમાં ફીલોસોફી જાણવાવાળાનો
જ ડંકો વાગવાનો છે.

↔

અલ્બર્ટ આઈન્સ્ટાઈન (Einstein) નું વાક્ય
છે : I do not want to be right. I only want
to know whether I am right or not.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

Body type પત્ર-સીરીઝમાં આજે Lunar
(ચંદ્ર પ્રધાન વ્યક્તિ)

તત્ત્વ : જલ; રાશી : કર્ક, વૃશ્ચિક, મીન,
પ્રકૃતિ : મન શુભ નક્ષત્ર : મઘા, પૂર્વા ફાલ્ગુની,
ઉ. ફાલ્ગુની, મહાદશા : ૧૫ વર્ષ, મિત્ર ગ્રહ :
સૂર્ય, બુધ. સમ ગ્રહ : મંગળ, ગુરુ, શુક્ર, શનિ.
સ્વભાવ : સ્ત્રૈણ, શ્વેત, ચંચળ, માતૃસુખ,
સ્વાસ્થ્ય, કફ, માનસિક રોગો, જ્ઞાનતંતુની
નબળાઈ.

* આ બોડી ટાઈપવાળાની લાગણી શાંત
પાણીની જેમ ઊંડે ખદખદતી હોય છે. અંદર
તીવ્ર વાવાઝોડુ હોય પણ બહાર બીજાને
લેશ માત્ર જ નજરે પડે.

* તેઓની પાસેથી કશી વાત કે રહસ્ય જાણવું
લગભગ અશક્ય છે. જેમ જેમ તમો વધુ
પ્રયત્ન કરો તેમ તેમ એનો મૌન પ્રતિકાર
વધુ તાકાતવાળો થતો જાય છે.

- * તેઓ નવા વિચારને જલ્દી સ્વીકારતા નથી.
- * તેઓ ગમે તે વાતમાં (ભલેને પછી એ પોતાને ગમતી વાત હોય) એક બે વાર “ના” જ કહેશે. કારણ કે લ્યુનર બોડી ટાઈપવાળાની શક્તિ નેગેટીવ (“ના” માં) છે. તમે એને કાંઈક એને ન ગમતું હોય એવું કરવાનું કહો અને ત્યારે એ “ના” પાડશે એ વખતે એની નેગેટીવ-પેસીવ શક્તિ એના ચહેરા પર તમે જોઈ શકશો.
- * તેઓ જો કોઈ ધ્યેય નક્કી કરે તો એમાંથી એમને હટાવવા અતિ મુશ્કેલ છે. ધ્યેય ન હોય ત્યારે તેઓ નિષ્ક્રીય પડ્યા રહે છે.
- * તેઓને બધા જ પ્રસંગો ભયંકર, બધા માણસો અઘરા, અને બધા કર્તવ્ય કંટાળાજનક લાગે છે.
- * તેઓ જીવનની અંધારી બાજુ જ જુએ છે.

- * તેઓ પોતાના મુઠ પ્રમાણે જીવે છે, એટલે વિચિત્ર લાગે છે. ઘૂની હોય છે.
- * તેઓ સમાજમાં બહુ ભળતા નથી.
- * તેઓમાં આત્મવિશ્વાસનો અભાવ હોય છે, અને પોતાની છાપ (છબી) વિશે અતિ જાગરુક હોય છે. જો તેમને કોઈ શાબાશી આપે તો એ તેમને બહુ ગમે છે.
- * તેઓ કુદરતી રીતે જ શરમાળ હોય છે. પોતાને, પોતાના વિચારોને તથા પોતાની પ્રવૃત્તિને સંતાડી (ઘણીવાર અર્થહીન હોય તો પણ) રાખતા હોય છે.
- * તેઓ “અતિ” પર જીવતા હોય છે. તેથી તેમની સાથે સંબંધ રાખવો મુશ્કેલ છે.
- * તેઓ ખંતીલા હોય છે. લીધી લપ મૂકતા નથી.
- * Saturn બોડી-ટાઈપ (શનિ પ્રધાન વ્યક્તિ) સાથે એમને ખૂબ ભળે છે.

- * તેઓ સંનિષ્ઠ હોય છે. પૂરા વફાદાર. પણ નિરાશાવાદી હોઈ અંત સુધી સાથ આપી શકતા નથી.
- * કટોકટીમાં ગભરાઈને આમતેમ ભાગતા નથી ઊલટું એમની સુષુપ્ત શક્તિ પ્રગટે છે.
- * તેઓ વર્ષો સુધી એકાંતમાં રહી શકે છે. અંધારું તેમને ગમે છે. રાતનાં અંધારામાં રખડવું એમને પ્રિય છે. તેઓ ટોકીઝમાં ફીલ્મ જોવા માટે નહીં—અંધારું માણવા જતા હોય છે.
- * તેઓ એકાંતપ્રિય હોઈ શ્રેષ્ઠ લેખક, કવિ, વૈજ્ઞાનિક, ચિત્રકાર કે સાધુ થઈ શકે.
- * તેઓ કોમળ, નિર્દોષ અને ક્યારેક નવાઈ પમાડે એ રીતનાં તોછડા હોય છે.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

બોડી ટાઈપ પત્ર સીરીઝનાં બીજા ચરણમાં
આજે MARTIAL BODY TYPE (મંગળ પ્રધાન
વ્યક્તિ)

તત્ત્વ : અગ્નિ, રાશી : મેષ, સિંહ, ધનૂ,
નક્ષત્ર : હસ્ત, ચિત્રા, સ્વાતિ, વિશાખા.
મહાદશા : ૮ વર્ષ.

- * આ બોડી ટાઈપવાળા વ્યક્તિ શક્તિ અને સ્ફૂર્તિનો ખજાનો હોય છે, બીજા પર પ્રભાવશાળી, કાંઈક અંશે હિંસક અને વિદ્વંસાત્મક હોય છે.
- * એમના શરીરનો બાંધો મજબુત અને તાકાતવાળો હોય છે.
- * એમને “રાહ જોવાનું” અઘરું પડે છે.
- * એમને કોઈ ધ્યેય વીના જીવવું ગમતું નથી. એટલે તેઓ કાંઈકને કાંઈક કામ કર્યા કરતા રહે છે. જો કાંઈકામ ના હોય તો એ મુંઝાય છે.

- * તેઓ વફાદાર હોય છે.
- * શિસ્તનાં આગ્રહી હોય છે.
- * તેઓ જીવનને સંગ્રામની દષ્ટિએ જ જુએ છે અને એટલે અણધારી આફત માટે તેઓ સદાય અને સતત તૈયાર હોય છે. (જો કે અચેતન પણ)
- * તેઓનું આયોજન બહુ વ્યવસ્થિત હોય છે.
- * તેઓ સિદ્ધાંતવાદી હોય છે.
- * તેઓ વાસ્તવવાદી હોય છે, કલ્પનાશીલ નહીં.
- * તેમને જે દેખાતું નથી એમાં તે જલ્દીથી માનતા નથી.
- * કોઈપણ વ્યક્તિ મળે ત્યારે સૌપ્રથમ તેઓ એ જાણવા માંગે છે કે તે મિત્ર છે કે શત્રુ ? તટસ્થ વ્યક્તિ પણ હોય એ તેમને ખ્યાલ નથી આવતો.

- * તેઓ સીધી અને સાદી ભાષામાં વાત કરે છે. ક્વચિત થોડા તોછડા પણ લાગે છે.
- * તેઓ કામ પૂરું કર્યા વિના કામને છોડતા નથી.
- * તેઓ હંમેશા પ્રથમ પંક્તિમાં રહે છે.
- * લાંબા ગાળાનાં આયોજનો અને કરારોમાં તેઓ ધીરજ રાખી શકતા નથી.
- * તેઓ સતત ગતિશીલ હોય છે. આત્મવિશ્વાસ તેઓમાં ભરપુર હોય છે.
- * તેઓ પોતાની અને બીજાની સ્વતંત્રતાને બહુ મહત્વ દે છે.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

Body type નાં ત્રીજા ચરણમાં આજે :
Mercurial (બુધપ્રધાન વ્યક્તિ)

તત્ત્વ : પૃથ્વી, રાશી : મીથુન, કન્યા, મકર,
નક્ષત્ર : અનુરાધા, જ્યેષ્ઠા, મૂળ, બુદ્ધિનો કારક
ગ્રહ, શુભ ગ્રહ. મહાદશા : ૧૭ વર્ષ.

- * સ્વાર્થી અને ચાલાક હોય છે. બાલીશ હોય છે.
- * સહેલાઈથી બીજા લોકો ઉપર ઈમ્પ્રેશન પાડી શકે છે. સ્થિતિસ્થાપક હોય છે.
- * ઝડપ (ચંચળતા) અને પરિસ્થિતિને એક નજરમાં સાચી રીતે નીરખવાની દષ્ટિ-એમની ખાસીયત છે.
- * એમનો મુઠ ઝડપથી બદલાય છે. મુઠ જેટલી ઝડપથી જ એમના વિચારો પણ બદલાય છે.
- * આ બોડી ટાઈપવાળાને ખોળવા અઘરા નથી કારણ કે તેઓ ઈચ્છતા હોય છે કે લોકો એમને જુએ, એમના પર ધ્યાન દે.

- * સામાન્યત : એમના શરીરનો બાંધો નાજુક, વાળ વાંકડીયા, હાથ-પગ સુડોળ અને ચહેરો ચાદ રહી જાય એવો હોય છે.
- * તેઓ સતત હરતા-ફરતા જ હોય છે.
- * તેમનામાં કસરતબાજ જેવી ઝડપ અને અભિનેતા જેવી આભા હોય છે.
- * તેમનું ધ્યાન નફા પર હોય છે, ખોટ પર નહીં.
- * આ બધી લાક્ષણિકતાઓને કારણે તેઓ જિંદગીને એક નાટક જ સમજે છે. તેઓ જીવનને હળવાશથી લેતા હોય છે. તે પણ એટલી હદ સુધી કે ક્યારેક આ વલણ કમનશીબ પુરવાર થાય છે. શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન આનું શ્રેષ્ઠ ઉદાહરણ છે.
- * તેઓ બીજા ઉપર અસર પાડવા કપડા ઈત્યાદિ પહેરે છે, કારણ કે તેઓ સતત બીજાનું ધ્યાન પોતા તરફ આકર્ષવા મથતા હોય છે. આ સમજાય એવું છે. કારણ કે તેઓ જીવવા માટેની શક્તિ પોતે પેદા કરી શકતા નથી, એટલે આ શક્તિ તેઓ બીજામાંથી જ મેળવે છે. તેઓ સતત

આજુબાજુની વ્યક્તિઓમાંથી શક્તિ ચુસ્ત્યા કરતા હોય છે.

- * તેઓને કીર્તિ, આબરૂ, પ્રતિષ્ઠા, પ્રખ્યાતિનો બહુ મોહ હોય છે. ને આ માટે મહેનત પણ કરે છે.
- * તેઓ બહુ ઊંચા સ્વરે ગાઈ શકતા હોય છે.
- * તેઓ વાચાળ, નાટકીયા, વિક્રોહી ને ચતુર હોય છે.
- * તેઓ ખૂબ જ સારી મિમીક્રી કરી શકે છે.
- * તેઓ તેમનાં આનંદી સ્વભાવ અને હાજર જવાબી પણાને લીધે બીજાઓને મનોરંજન પૂરું પાડતા હોય છે.
- * આમ છતાં, અંદરથી તેઓ અવિશ્વાસુ, શંકાશીલ અને નિરાશાવાદી હોય છે.
- * બીજા દરેકને બિનમહત્વની લાગે એવી માહિતી તેઓ એકઠી કરતા હોય છે અને આવી બિનમહત્વની માહિતીનો મહત્વનાં કામમાં ઉપયોગ કરતા હોય છે.

- * બીજાને જે બાબતોમાં કાંઈ હસવા જેવું ના લાગે એ બાબતોમાં તેઓ મોટેથી હસતા હોય છે.
- * તેઓની ઊંડામાં ઊંડી બીક હોય છે : પોતાનો કંટ્રોલ છૂટી જવાની બીક.
- * તેઓ કાયદા-કાનુનનાં અભ્યાસુ હોય છે અને બીજા કોઈને ન મળે એવી છટકબારીઓ એમાંથી શોધી લેતા હોય છે.
- * તેઓ કોઈપણ કાર્યની શરૂઆતમાં આત્મવિશ્વાસુ જરૂર હોય છે, પણ અઘવચ્ચે આત્મવિશ્વાસ ખોઈ બેસતા હોય છે.
- * નાની - નાની વસ્તુની ઉઠાંતરી કરવામાં તેઓ હીણપત અનુભવતા નથી.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

Body type નાં આજનાં પોસ્ટ કાર્ડમાં :
Venusian (શુક્ર પ્રધાન વ્યક્તિ)

ગ્રહ : શુક્ર, શુભ ગ્રહ, તત્ત્વ : જલ, પ્રકૃતિ :
નિસ્વાર્થ પ્રેમ. રાશી : વૃષભ, તુલા, કર્ક,
નક્ષત્ર: કૃતિકા, રોહિણી, મૃગશીર્ષ

* આ બોડી ટાઈપવાળા બીના શરતે બધું અને
બધાને સ્વીકારતા હોય છે. એમનો
સ્વીકારભાવ ગજબનો હોય છે.

* સ્ત્રૈણ હોય છે. દરેક જીવંત પદાર્થ પ્રતિ
એમનું ધ્યાન ખેંચાય છે.

* બીજાઓને વધુ ને વધુ (હજી થોડીક વધુ)
સહાય કરવામાં એમને સહજ આનંદ મળતો
હોય છે.

* તેઓમાં નિર્ભય-શક્તિનો અભાવ હોય છે.

- * તેઓ વિના કોઈ જજમેન્ટ સ્વીકારભાવવાળા હોવાથી પ્રાકૃતિક હોય છે. પ્રકૃતિમાં જેમ સુંદરતા અને બર્બરતા એક સાથે હોય છે એટલે કે જે રીતે પ્રકૃતિ બંને વિરોધાભાસોને સ્વીકારે છે તે જ રીતે આ બોડી-ટાઈપવાળા વ્યક્તિઓમાં પણ બે વિરોધાભાસી તત્ત્વો સહજ ગોઠવાઈ જાય છે.
- * તેઓ એકને તુચ્છકારીને બીજાને પસંદ કરી શકતા નથી. બંનેને સાચવી લે છે.
- * ઉદારતા એમની મુખ્ય લાક્ષણિકતા છે. આ ઉદારતા એટલી બધી હોય છે કે ક્યારેક તે કમનશીબી કે મુર્ખાઈની હદ વટાવી જાય છે. તેઓને એમની પાસે જે કાંઈ હોય તે ખાલી કરવું ગમે છે. શુન્યવાદી હોય છે.
- * ગુપ્ત-દાન કરતા હોય છે.

- * તેઓ માંગવાવાળા પર પ્રેમ વરસાવતા હોય છે, પછી માંગવાવાળો ભલેને ગમે તેવો નીચ, કદરૂપો કે અણગમતો હોય.
- * તેઓ પોતાના અભિપ્રાય વિશે ઓછામાં ઓછું વિચારે છે. પોતા માટે બહુ આગ્રહ હોતો નથી.
- * મિત્રો-સંબંધીઓ પાસેથી નહીંવત્ અપેક્ષા હોય છે.
- * ભલા-પરગજુ હોય છે.
- * તેમની હાજરીથી બીજાઓને હુંફ મળે છે.
- * તેઓ મોટે ભાગે એકલા નહીં હોય, મિત્ર-સર્કલમાં જ હશે, તેમનું મિત્ર-સર્કલ વિશાળ હોય છે.
- * તેઓ મહેમાન અને યજમાન-બંને રોલ સારી રીતે ભજવી શકે છે.

- * તેઓને માણસો ગમે છે. વર્ષો બાદ કશાં જ સંપર્ક વિના પણ, કટાણે આ બોડી ટાઈપવાળાનાં ઘરનો દરવાજો તમે ખટખટાવો તો પણ તમને ચોક્કસ હુંફાળો આવકાર મળશે જ.
- * તેઓ લોકપ્રિય હોય છે કારણ કે તેમને માત્ર તમારા સંગાથથી જ સંતોષ છે. તમારે એમની વાતો સાંભળવાની જરૂર નથી.
- * તમો એમને તમારા રહસ્ય બતાવી શકો છો. વિશ્વાસઘાત તેઓ કદી કરતા નથી.
- * તેઓમાં સ્વ-તંત્ર-તાનો અભાવ હોય છે એટલે કોઈનાં હાથ નીચે કે કોઈની સંગાથે સારું કામ ને પ્રગતિ કરી શકે છે.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

ભક્ત હૃદય જ “પ્રત્યક્ષ”નાં ભક્તોને ઓળખી શકે. પ્રત્યક્ષ ભગવાન તથા તેમના ભક્તોનાં લક્ષણો સ્થૂળ અને જડતાવાળા હોતા નથી. દરેક સમયે તેઓ પ્રત્યક્ષપણે એકબીજાને મળે છે ત્યારે તે અનાદિની એકતાને લીધે સહજપણે એકબીજાને ઓળખી લે છે.

પ્રત્યક્ષ ભગવાન કે એનાં ભક્તોનાં આચરણ પરોક્ષનાં ભક્તોને ના ગમે એવું પણ બને કારણ કે એમના આચરણ પ્રકૃતિનાં લોકમાં મળતા ન આવે એવા લગભગ હોય છે.

જગતને રાજી કરવા બાહ્યાડંબર કરનારા વેશ્યા જેવા છે પણ પતિવ્રતા તેમ કરવા ઈચ્છતી જ નથી માટે જેને વર્તમાનકાળે પ્રત્યક્ષને વિષે પતિવ્રતાની ભક્તિ છે એને કોઈપણ મનમુખી નિયમોની જરૂર જ નથી.

प्रिय चेतन आत्मा,

Now, make a target.

Now, make a single target.

Now, make a single target :

"I WILL NOT DIE AS A DOG."

The original sin is to limit you. Don't.

Don't be dismayed at good byes. A farewell is necessary before you can meet again.

In order to live freely and happily, you must sacrifice boredom. It is not always an easy sacrifice.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

Body and mind and their actions - reactions are not my subject. I do not deal with those problems.

There are so many other people who deals with such problems.

જબ મન દેખે જગતકો, જગતરૂપ હો જાય.
સુંદર જાને બ્રહ્મકો, તબ મન બ્રહ્મ સમાય.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

સાધકને ન બાહ્ય ગુરુની જરૂર છે, ન દાન કરવાની. પણ જે “માત્ર” સાધક નથી, એ સિવાય પણ “કાંઈક” બની બેઠા છે એમને માટે ગુરુ, દાન, તપ, સેવા ઇત્યાદિ અનિવાર્ય (ન નિવારી શકાય એવું) છે. સાધકની સાધના સિવાયની પણ એકાદ અંધારી બાજુ છે, અને એની સાફસુફી માટે સત્-કર્મ જરૂરી છે અને એ માટે ગુરુ જરૂરી છે.

જે તક મળે છે એનો લાભ ન લેવાય તો એ તક ફરી ક્યારે આવે એ આપણા હાથમાં નથી. આપણું અજ્ઞાન (“મને ખબર નહોતી”) મતલબ કે 'Plea of ignorance' ને; ના કાયદો સ્વીકારે છે, ના કુદરત.

આપણા દરેકમાં અંતરાત્મા છે, જે જાણે છે – “શું સાચું અને શું ખોટું, – પણ આપણો સ્વાર્થ આપણને ભુલાવામાં નાખ્યા કરે છે.

આપણે ધ્યાન ના દર્દએ, ખરી કિંમત ના
આંકીએ અને ના ચૂકવીએ—તો—પરમાત્મા પણ
કાયમ માટે આપણી રાહ જોઈ બેઠો ના રહે.

દષ્ટિ તો વહેલી—મોડી ખુલવાની જ છે,
પણ ક્યારેક જ્યારે આંખ ખુલે ત્યારે ઘણું ઘણું
ઘણું જ મોડુ થઈ ગયુ હોય એવું બનવા પણ
સંભવ છે.

રહીમન સીધી ચાલ સે પ્યાદા હોત વઝીર !!

પ્રિય ચેતન આત્મા,

જે બીજામાં દોષ જુએ છે, એટલા પ્રમાણમાં પોતાનામાં દોષ જોઈ શકતો નથી. જે બીજાનાં દોષ પ્રગટ કરે છે, એ વ્યક્તિને કોઈ એનો દોષ દર્શાવે તો તે સ્વીકારી શકતો નથી. જે બીજાનાં દોષ તેની ગેરહાજરીમાં નિંદા-કુથલી રૂપે પ્રગટ કરે છે, એવી વ્યક્તિને કોઈ એનો દોષ દર્શાવે તો દર્શાવનાર વ્યક્તિ સાથે તે ઝગડે છે, કાં એનું અન્ય રીતે બુરું કરે છે.

જે પોતાનાં દોષ જોઈ શકે છે, તે બીજાનાં ગુણ જોઈ શકે છે. જે પોતાના દોષ પ્રગટ કરી શકે છે, તે બીજાનાં ગુણ સ્વીકારી શકે છે. જે પોતાના દોષ દૂર કરવા પ્રયત્નશીલ છે, તે બીજાનાં ગુણ અપનાવી શકે છે.

જે માતા-પિતાનાં દોષ જુએ છે; તે દરિદ્ર, આળસુ અને પ્રમાદી બને છે. જે ગુરુનાં દોષ જુએ છે, તે હલકી વસ્તુઓમાં અટવાઈ જાય છે.

જે બાળક કે નિર્દોષનાં દોષ જુએ છે, તે ઈર્ષાની આગમાં બળે છે. જે પત્નીમાં દોષ જુએ છે, તે અસંતોષી બને છે. જે પતિનાં દોષ જુએ છે, તેને શારીરિક વ્યાધિ સહન કરવી પડે છે. જે પરમાત્માનાં દોષ જુએ છે, એની બુદ્ધિ ભ્રષ્ટ થાય છે. જે ભાઈ-ભાંડુનાં દોષ જુએ છે, તે એકલતાથી પીડાય છે. જે સાધકમાં દોષ જુએ છે, તે પસ્તાય છે. જે ભક્તમાં દોષ જુએ છે, તે દ્રોહી બને છે. જે સમાજનાં દોષ જુએ છે, તે કિંકર્તવ્યમૂઢ બને છે.

અસ્તુ.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

ભક્તિયોગની સાધનામાં “જોવું, સાંભળવું, બોલવું, કરવું, લેવું, દેવું, માનવું અને જાણવું” – આ આઠ વસ્તુ છોડવા/ છોડાવવામાં નથી આવતી. કેવળ સંબંધ અને દિશા બદલી દેવામાં આવે છે.

બાકી બધી સાધના પદ્ધતિમાં આ આઠ વસ્તુ છોડવી પડે છે. જ્ઞાનયોગની સાધનામાં તો ખાસ છોડવી પડે છે.

ભક્તિયોગનો સાધક જ્ઞાની, ધ્યાની, તપસ્વી, ત્યાગી કે સંન્યાસી “બની” અહંકારને તૃપ્ત નથી કરતો, ઊલટું અહંકારનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરીને અહંકારને અનંતમાં સમર્પિત જોતો જોતો સંતુષ્ટ રહે છે.

અસ્તુ.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

શિષ્યો ત્રણ પ્રકારનાં હોય છે.

૧) જે માંગે છે પણ દેતો નથી.

One who asks but does not give.

૨) જે દે છે પણ માંગે પણ છે.

One who gives but asks also.

૩) જે દે છે અને માંગતો નથી.

One who gives but never asks.

ત્રીજા પ્રકારનાં શિષ્યનાં યોગ/ક્ષેમની જવાબદારી પરમાત્માએ પોતે સ્વીકારી છે.

સત્ય ખાતર સારી અને ખરાબ બંને વૃત્તિઓ છોડવી પડે છે. લોઢાની બેડી અને સોનાની સાંકળ બંને બંધન છે.

You **KNOW** - And you know that I know that you know.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

બધા બીજા બધાને સમજે એ પણ શક્ય નથી અને કોઈ કોઈને ના સમજી શકે એ પણ સંભવ નથી. હર કોઈને સમજવાવાળા કોઈને કોઈ હોય જ છે.

લોભને જીભ નથી. લોભી કોઈને કાંઈ કહી શકે નહીં. **મોહને આંખ નથી.** મોહ-ગ્રસ્તને જે જોવા માંગતો હોય તે જ દેખાય છે, મતલબ જોઈ શકતો નથી. **ક્રોધીને કાન નથી.** તે કોઈને સાંભળતો નથી. હવે આંધળા-મુંગા-બહેરા એકઠા થાય તો એમનાં દરમ્યાન કેવો સંવાદ થાય ? જે કાંઈ થાય તે વિ-વાદ જ હોય.

મન પોતે જ રોગ નથી ? મન મટે પછી કોઈ દર્દ રહે ખરું ? હું તારો હમદર્દ જરૂર છું પણ એટલે નહીં કે તારું દર્દ સાચું છે, એટલા માટે કે આ દર્દ જ્યાં લઈ જશે તે સાચું છે.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

અત્યારે તમે જે કાંઈ અનુભવી રહ્યા છો તે અનંત-સદા રહેનારું છે એમ ધારવું એ તમારી બુદ્ધિહીનતા છે. બુદ્ધિ પરિવર્તનશીલ જોઈ શકે છે.

અત્યારે તમે જે અનુભવી રહ્યાં છો તે પહેલા નહોતા અનુભવતા અને ભવિષ્યમાં પણ નથી અનુભવવાનાં. આ હકીકત છે. તથ્ય છે. પણ “પશુ”ને સમયનો બોધ નહીવત્ હોય છે. એ જે કાંઈ અનુભવે છે તે “સદા માટે છે” એવું ગણી લે છે. એટલે પશુ કંટાળતા નથી, હસતા નથી, સહન કરતા નથી. જ્યારે માનવ પાસે બુદ્ધિ છે. બુદ્ધિ દષ્ટિએ બધું જ પરિવર્તનશીલ છે. બુદ્ધિને સમયનો બોધ હોય છે.

સમય જતાં તારી આસપાસનું બધું જ બદલાઈ જશે, એટલું જ નહીં, જેને તું “હું” કહે છે તે “તું” પણ બદલાઈ જશે. પ્રકૃતિમાં બધું જ બદલાયા કરે છે. એમાં કોને રોવું ?

પ્રિય ચેતન આત્મા,

લોભી સાઘક સિદ્ધ ગુરુને શોધે પણ
અભિમાની સાઘક તો પ્ર-સિદ્ધ ગુરુ પિના ન જ
ચલાવી લે !!

એક આત્મજ્ઞાની માટે બીજો આત્મજ્ઞાની
પણ માયા છે, પણ સાઘક કક્ષાએ આમ ના
વિચારાય.

આપણે કમસે કમ એટલું તો સમજવું જ
જોઈએ કે આપણે શું શું માનીએ છીએ અને શું શું
જાણીએ છીએ. આપણી સ્થિતિ હાલ એવી છે કે
આપણને ખુદને ખબર નથી કે અમુક બાબત
આપણે જાણીએ છીએ કે માનીએ છીએ.

તો એ નક્કી કરી રીતે કરીશું ? સાવ સાદી
રીત છે : એ વાત બીજાને કહો અને એ વ્યક્તિ
એ વાત ન માને અને તેથી તમને દુઃખ થાય તો
એ બાબત તમારી માનેલી છે-જાણેલી નહીં !

અત્યારે તો સુકા ભેળું લીલું ચ બળે છે.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

અજ્ઞાનની સાત અવસ્થાઓ :

દસ બાળકો જંગલમાં રમતા રમતા જતાં હતા. તેમણે નદી પાર કરી, પછી એક બાળકે બધા બાળક ગણી જોયા (પણ પોતાને ગણ્યો નહીં) અને જ્યારે બાળક નવ થયા ત્યારે તે બોલ્યો :

૧) હું દસમાં છોકરાને જાણતો નથી.

(અજ્ઞાનાવસ્થા)

૨) માટે, દસમો છોકરો નથી. (અસત્વ-પાદક

આવરણ)

૩) કારણ કે, તે મને દેખાતો નથી.

(અભાનાપાદક આવરણ)

૪) એમ કહી, તે, રડવા લાગ્યો. (વિક્ષેપ)

૫) ત્યાં કોઈ આપ્તજન આવી ચડ્યો. (ચથાર્થ

વક્તા) તેણે રડવાની હકીકત પૂછી. હકીકત

જાણી તે આપ્તજન બોલ્યો: રડશો નહીં.

દસમો છોકરો છે. હું બતાવીશ. એ અવાંતર વાક્ય સાંભળીને છોકરાને જ્ઞાન થયું કે “દસમો” છે. (પરોક્ષ જ્ઞાન)

૬) છોકરાએ પૂછ્યું “દસમો ક્યાં છે ?”

આપ્તજને કહ્યું, દસમો તું છો !!

આ મહાવાક્ય સાંભળીને છોકરાને જ્ઞાન થયું કે “દસમો હું છું.” (અપરોક્ષ જ્ઞાન)

૭) અપરોક્ષ જ્ઞાન થવાથી અજ્ઞાનથી થયેલું

આવરણ હટી ગયું ને રૂદન રૂપી વિક્ષેપ પણ

મટી ગયો અને હર્ષ રૂપી તૃપ્તિ થઈ.

(તૃપ્તિ)

હવે, જ્ઞાનની સાત ભૂમિકાઓ :

૧,૨,૩ → શુભેચ્છા, સુવિચારણા, તનુ માનસા... આ ત્રણ સાધક અવસ્થામાં જ્ઞાનની ભૂમિકા છે.

૪ → સત્વ-આપત્તિ... આ જ્ઞાનીની ભૂમિકા છે.

૫, ૬, ૭ → અસંસક્રિતિ, પદાર્થાભાવની,
તુર્યગા... આ ત્રણ સિદ્ધાન્તો ભૂમિકાઓ છે.

આત્મસાક્ષાત્કાર પહેલા ત્રણ – શ્રવણ, મનન અને નિદિધ્યાસન – છે. ચોથી ભૂમિકા આત્મસાક્ષાત્કાર છે. આત્માની અનુભૂતિથી જેમ જેમ આત્મ વૃત્તિ વધતી જાય તેમ તેમ પદાર્થો અને ભોગોની કામના અને રાગનો અભાવ થતો જાય તે અસંસક્રિતિ. રાગનો પૂર્ણ અભાવ થયે વિષયોની વૃત્તિ ચિત્તમાં ઉઠવી સહજ જ બંધ થઈ જાય એ પદાર્થાભાવની. અંતે વિશ્વ, તૈજસ અને પ્રાજ્ઞ ત્રણેય કાયમ માટે ક્ષીણ થઈ જાય ત્યારે તુરીયમાં પ્રવેશ થાય છે.

બગીચો સૌંદર્ય માટે છે,
ખેતર ઉપયોગીતા માટે.
બંને જરૂરી છે.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

તારો પત્ર મળ્યો. તમો અચ્ચાચલ જાઓ છો, જાણી આનંદ થયો.

સ્કંદ પુરાણમાં છે : અચ્ચાચલથી મોટું કોઈ તીર્થ નથી. અચ્ચાચલથી મોટો કોઈ દેવ નથી અને અચ્ચાચલની પ્રદક્ષિણાથી મોટું કોઈ તપ (પુણ્ય) નથી.

આમ તો સવારીમાં પ્રદક્ષિણા નિષિદ્ધ છે, પણ જે ન જ ચાલી શકે તેમ હોય એના માટે સાચકલ રિક્ષા કે ઓટો રિક્ષા કરી શકાય. ચાલીને થાય તો સારું. ઉઘાડા પગે થાય તો ઉત્તમ. ન જ થઈ શકે એવી શારીરિક સ્થિતિ હોય તો સમાધિ હોલમાં ભગવાન (શ્રી રમણ મહર્ષિ)ની પ્રદક્ષિણા કરવી. ભગવાનની પ્રદક્ષિણા પણ અચ્ચાચલની પ્રદક્ષિણા તુલ્ય છે.

પહેલા શોષાદ્રિ આશ્રમે દર્શન કરી પછી શ્રી રમણ આશ્રમે જવું. શ્રી રમણ આશ્રમને અડીને જ શોષાદ્રિ આશ્રમ છે. જ્યારે ભગવાન સદેહે

હતા ત્યારે સાઘકો પ્રથમ શેષાદ્રિ સ્વામી (મોટા સ્વામી)નાં દર્શન કરી પછી ભગવાનનાં દર્શને જતા. જાણકાર લોકો આજે પણ એ પ્રધાને અનુસરે છે.

અસ્ત્રાચલમાં અન્નદાનનું પણ મહત્વ છે. શ્રી રમણ આશ્રમની ઓફિસમાં “નારાયણ-સેવા” માટે જાળો આપી શકાય.

અસ્ત્રાચલમાં મુંડનનું પણ મહત્વ છે. શ્રી અસ્ત્રાચલેશ્વર મંદિરે જઈ મુંડન કરાવી શકાય – લોભવશ કરેલા પાપો નાશ પામે છે એમ શાસ્ત્ર કહે છે.

ન્યુ હોલમાં ભગવાનની મૂર્તિ આગળ દંડવત્ પ્રણામ કરવા. ન્યુ હોલમાંથી માતૃભૂતેશ્વર મંદિરમાં જવાય. એ ભગવાનનાં માતૃશ્રીની સમાધિ છે. ત્યાં ઈશાન ખૂણામાં નવ ગ્રહની મૂર્તિઓ છે, એને ક્રમ સે ક્રમ ત્રણ પ્રદક્ષિણા કરવી. સમાધિ હોલમાં સવાર-સાંજ પૂજા અને વેદ-પારાયણનો લ્હાવો લઈ શકાય.

Old hall માં ધ્યાનમાં બેસવું. આશ્રમનાં
રસોડાનું ભોજન જ લેવું.

શારીરિક રીતે સક્ષમ હોય તેઓ વિરુપાક્ષ
ગુફા અને સ્કંદ આશ્રમની મુલાકાત લઈ શકે. શ્રી
અરુણાચલેશ્વર ટેમ્પલમાં પાતાલ-લીંગમ્માં
ભગવાન ઘરેથી ભાગીને આવ્યા ત્યારે થોડો
સમય રહેલા, એ તપસ્થલીનાં દર્શન કરવા.

બાકી, પ્રત્યક્ષને પ્રમાણની શી જરૂર ?

દુનિયામાં બે જાતનાં લોકો છે.

(૧) જેમણે અરુણાચલનાં દર્શન કર્યા છે.

(૨) જેમણે અરુણાચલનાં દર્શન નથી કર્યા !!

અસ્તુ.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

ઝીણામાં ઝીણી બાબતમાં ઝાઝામાં ઝાઝી
લમણાઝીંક કર્યા પછી સાઘક થાડી-હારીને
બેસે ત્યારે પ્રકાશનું કિરણ દેખાય.

સબ કુછ લુટા કે હી હોશ આતા હૈ ।

God is the most envious.

તું લખે છે - “કાંઈ વલ્યુ નહીં” વગેરે...
કશું વળતુ નથી. ‘કશું વળતુ નથી’ એ તથ્ય
સ્વીકારવું, મનને ના ગમે એટલે મન પોતાની
રીતે ભ્રામક અતિન્દ્રીય અનુભૂતિ અને
ચમત્કારો જન્માવે.

પીડાનો કોઈ વિકલ્પ નથી.

આપણા કર્તવ્યમાંથી સમય મળે ત્યારે
નિષ્ક્રીય પડ્યા રહેવું - જે થાય તે જોતા રહેવું.

જો તું સાચો છો – તો બીજો પણ સાચો છે.
બંને એક થઈની ડાળી છે.

ઈસુ ખ્રિસ્તે કહ્યું છે – “કોઈ તારા એક ગાલ
પર લાફો મારે તો બીજો ગાલ ઘરજે.”
આના અનેક અર્થ છે પણ હાલ આનો અર્થ :
કોઈ તારો એક દુર્ગુણ દેખાડે તો એને તારા બીજા
દુર્ગુણો દેખાડવા માટે વીનવજે.

તું ના સમજા થા, ના સમજા હૈ, ના સમજેગા કુછ.
દીવાના થા, દીવાના હૈ, દીવાના હી રહેગા.

જેણે કોઈ દિવસ દુઃખ અનુભવ્યું નથી, તે
દુનિયાનો સૌથી દુઃખી માનવી છે.

– મેનાશિયસ

પ્રિય ચેતન આત્મા,

We have lost the art of being positive and passive.

શાસ્ત્રોમાં કહ્યું છે : ક્ષુદ્ર સાથે Negative + Active વર્તવું. ખાલી Negative થી કામ ન ચાલે. ખાલી Positive થી પણ કામ ન થાય.

વૈશ્ય સાથે Negative but passive વર્તવું. વૈશ્ય તમારી અંદરની Negativity પારખી લેશે, એટલે Negativity દેખાડવાની જરૂર નથી.

ક્ષત્રિય સાથે Positive plus active વર્તવું. જો આપણે માત્ર Positive રહીએ Active ન થઈએ, તો, ક્ષત્રિયનો Ego ઘવાય.

બ્રાહ્મણ સાથે Be positive but passive. બ્રાહ્મણને સાંભળો, એમને બોલવાનો મોકો દો, એમની આજ્ઞા જરૂર પાળો પણ Passive રહીને.

To be positive and passive simultaneously is the greatest art.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

શમ એટલે મનનાં વેગ ને રોકવા. આ પ્રથમ ચરણ છે. શમ પછી દમ આવે. દમ એટલે ઈંદ્રિયો - આંખ, જીભ, નાક, કાન ઇત્યાદિ-ને કાબુમાં રાખવી. શમ અને દમનાં બે પગથીયા ચડ્યા પછી શ્રદ્ધા જન્મે. શ્રદ્ધા એટલે શાસ્ત્ર અને ગુરુનાં વચનોમાં વિશ્વાસ. શમ અને દમ વિનાની શ્રદ્ધા લાંબુ ટકતી નથી. શ્રદ્ધા બળુકી થાય એટલે “સમાધાન” જન્મે. સમાધાન એટલે મનની ચંચળતા ઉપરનો કાબુ. મન નિશ્ચંચલ થયે “વિવેક” જન્મે. વિવેક એટલે સાચું/ખોટું, સારું/ખરાબ ને ઉપયોગી/ બીજાઉપયોગીમાંથી સાચું, સારું ને ઉપયોગી જોવું ને પસંદ કરવું તે.

આટલી સાધના પછી “ઉપરામતા” પ્રગટે. “ઉપરામતા” એટલે એક વાર જે છોડી દીધુ છે તેની ફરી ઈચ્છા ના કરવી. ઉપરામ થયે

“તિતિક્ષા” સાધવી. તિતિક્ષા એટલે ભૂખ, તરસ, ટાઢ, તડકો ને માન-અપમાન શાંતિથી સહન કરવા.

એક વણલખ્યો નિયમ દરેકને, ભલે તે સંસારી હોય, સાધક હોય કે સિદ્ધ હોય, લાગુ પડે છે :

“કદી કોઈની લાગણી દુભવવી નહીં.”

પ્રિય ચેતન આત્મા,

:: આજે એક ગુજરાતી કવિતા ::

‘મથુરામાં સાંભળ્યું છે કે ચાંદની ખીલી છે,
શ્યામ, વનરાવનમાં તો રોજની અમાસ.
આજ હવે એ ઘૂળ માથે ચડાવીએ,
જ્યાં ગઈ કાલ રમ્યા’તા રૂડો રાસ.
ચંદનનાં વનમાં એક સાપ ગયો ડંસી,
હવે સૌરભનું લેશ પણ નહીં ઓસાણ.
શ્યામની સંગાથે સૌ સગપણ ગયું કે,
હવે કોઈની ન રહી ઓળખાણ.
ઉદ્ધવની સાથે એક મોરપીંછ મોકલજો,
બીજી કાંઈ નાં કરું હવે આશ.’

Atma gnani also may have problems, but those problems are not his creation. His suffering is not poisoned by sense of Guilt. There is nothing wrong with suffering for the sins of others.

ભા, ક્યાં સુધી ઝુરીશ તું... દૂર રહીને
આવ, ઠરી જા-ઠરી જા, ઠારી જા,
માઝમ રાતની આ જ્યોત જલે છે !

જીવનમુક્તો માંના ગર્ભમાંથી પેદા થતા નથી.

— મીરદાદનો ગ્રંથ

Truth awakens hearts.

બુદ્ધિશાળી એ જે એમ સમજે કે હું કરું
એમાં ભૂલ હોઈ શકે—પણ જે થાય છે તે
બરાબર થાય છે.

બુદ્ધિહીન એ જે એમ માને (અને, મનાવે) કે
હું કરું છું તે (જ) સાચું—જે કાંઈ થાય છે તે
(બધું) ખોટું.

જે બુદ્ધિશાળી દેખાવા મથે છે તે બુદ્ધિહીન છે. જે
બુદ્ધિહીન દેખાવા તૈયાર છે તે બુદ્ધિશાળી છે.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

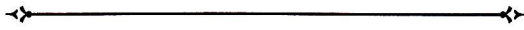
The king of heart is made by nature in such a way that it fails eventually !!! આવું કેમ છે તે ભગવાન જાણે – પણ આવું છે. પણ, આ વાક્ય વાંચી ગુર્જએફ સ્કૂલ અને સાધના છોડી ના દેતો.

Craft needs clothes,
truth can go naked.

Barking Gods seldom bite.

The bucket with which you want to fetch water is baseless. Isn't it ?

Blessed are they who give without expecting even thanks in return, for they shall be rewarded abundantly.

साक्षराः विपरिता राक्षसाः ।

THOSE WHO DO NOT CHANGE ARE DEVILS.

“શક્તિ એવી ભક્તિ”ની વાત મનની ઉપજાવેલી છે. શક્તિની ઉપરવટ જઈને જ કાંઈક ઝલક મળે. તમો કરી શકો છો એનાથી ઉપરવટ જઈને કાંઈક વધુ કરો એ જ સાધના છે.

Everything one can get, gets at the expense of false personality.

You do not know exactly who you are but you know who you are not.

Accept that knowledge.

No one can make a choice without feeling afraid, so choiceless awareness is the only way.

વિદ્વાનેવ વિજાનાતિ વિદ્વજ્જન પરિશ્રમં ।

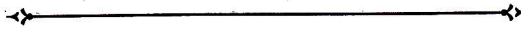
વિદ્ધાન જ વિદ્ધાનનો પરિશ્રમ સમજી શકે.

વિદ્ધાનો પાસેથી ભૌતિક પદાર્થ માંગવા એ
પાપ છે.

દોષ છુપાવો છો તે જ દોષ દુઃખ બનીને
પ્રગટે છે.

જે નથી તે જ દેખાય છે.

લોભ છોડો – ભય મટી જશે.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

:: આજે શ્રીમદ્ રાજચંદ્રની એક કવિતા ::

હે પ્રભુ ! હે પ્રભુ ! શું કહુ, દીનાનાથ દયાળ; હું તો દોષ અનંતનું, ભાજન છું કર્યાળ. ૧

શુદ્ધ ભાવ મુજમાં નથી, નથી સર્વ તુજ રૂપ, નથી લઘુતા કી દીનતા, શું કહું પરમ સ્વરૂપ ? ૨

નથી આજ્ઞા ગુરુદેવની, અચળ કરી ઉર માંહી, આપ તણો વિશ્વાસ દ્રઢ ને પરમ આદર નાહી. ૩

જોગ નથી સત્સંગનો, નથી સત્સેવા જોગ, કેવળ અર્પણતા નથી, નથી આશ્રય અનુયોગ. ૪

“હું પામર શું કરી શકું ?” એવો નથી વિવેક, ચરણ શરણ ધીરજ નથી, મરણ સુધીની છેક. ૫

અચિંત્ય તુજ માહાત્મ્યનો, નથી પ્રકુલિત ભાવ, અંશ ન એકે સ્નેહનો, ન મળે પરમ પ્રભાવ. ૬

અચળ રૂપ આસક્તિ નહીં, નહીં વિરહનો તાપ, કથા અલભ તુજ પ્રેમની, નહીં તેનો પરિતાપ. ૭

ભક્તિમાર્ગ પ્રવેશ નહીં, નહીં ભજન ઢ્રંઢ ભાન,
 સમજ નહીં નિજધર્મની, નહીં શુભ દેશે સ્થાન. ૮
 કાળ દોષ કળિથી થયો, નહીં મર્યાદા ધર્મ,
 તોય નહીં વ્યાકુળતા, જુઓ પ્રભુ મુજ કર્મ. ૯
 સેવાને પ્રતિકૂળ જે, તે બંધન નથી ત્યાગ,
 દેહેન્દ્રિય માને નહીં, કરે બાહ્ય પર રાગ. ૧૦
 તુજ વિયોગ સ્ફુરતો નથી, વચન નયન ચમ નાહીં,
 નહીં ઉદાસ અનભક્તથી, તેમ ગૃહાદિક માંહી. ૧૧
 અહંભાવથી રહિત નહીં, સ્વધર્મ સંચય નાહીં,
 નથી નિવૃત્તિ નિર્મળપણે, અન્ય ધર્મની કાંઈ. ૧૨
 એમ અનંત પ્રકારથી, સાધન રહિત હું ચ,
 નહીં એક સદ્ગુણ પણ, મુખ બતાવું શું ચ ? ૧૩
 કેવળ કરચામૂર્તિ છો, દીનબંધુ દીનાનાથ,
 પાપી પરમ અનાથ છું, ગ્રહો પ્રભુજી હાથ. ૧૪
 અનંતકાળથી આથડ્યો, વિના ભાન ભગવાન,
 સેવ્યા નહીં ગુરુ - સંતને, મૂઝ્યું નહીં અભિમાન. ૧૫

સંત-ચરણ આશ્રય વિના, સાધન કર્યા અનેક,
પાર ન તેથી પામીયો, ઊગ્યો ન અંશ વિવેક. ૧૬

સહુ સાધન બંધન થયાં, રહ્યો ન કોઈ ઉપાય,
સત્ સાધન સમજ્યો નહીં, ત્યાં બંધન શું જાય ? ૧૭

પ્રભુ પ્રભુ લય લાગી નહીં, પડ્યો ન સદ્ગુરુ પાય,
દીઠા નહીં નિજ દોષ તો, તરીએ કોણ ઉપાય ? ૧૮

અધમાધમ અધિકો પતિત, સકલ જગતમાં હું ચ,
એ નિશ્ચય આવ્યા વિના, સાધન કરશે શું ચ ? ૧૯

પડી પડી તુજ પદ પંકજે, ફરી ફરી માંગુ એજ,
સદ્ગુરુ સંત સ્વરૂપ તુજ, એ દ્રઢતા કરી દે જ. ૨૦

प्रिय चेतन आत्मा,

केवल एक है ।

उस एक को परमात्मा कहो । या जो भी कहो ।
सभी रूप, सभी रंग उसके हैं ।
यहाँ दुसरा कोई है ही नहीं ।
फिर कौन बोले और कौन सुने ?
फिर कौन किसकी सेवा करे ?
कौन किसका शिष्य और कौन किसका गुरु ?

कौन कीसे क्या दान दे...

ये सब अहंकार की लीलायें हैं ।
वास्तव में केवल परमात्मा ही सत्ता है ।
उस परमात्मा को अपना मानो,
अपने को उस परमात्मामें जानो ।
बाकी सब - जैसे है ठीक है ।
बड़ों का मानो - छोटे पर दया रखो ।
आशिष ।

પ્રિય ચેતન આત્મા,

જગત જે સામે છે એમાં કાંઈ સુધારો/
વધારો થઈ ન શકે - જે દેખાય છે, જે સામે છે તે
ફેરફારને આધીન નથી, ફેરફારને પાત્ર નથી;
પણ અજ્ઞાન ને કારણે આપણે એમાં ફેરફાર
ચાહીએ છીએ. ફરક જોનારામાં પડી શકે,
જોનારો હોશપૂર્વક જોઈ શકે - બેહોશ
અવસ્થામાં પણ રહી શકે.

ને જોનારો માત્ર જગત રૂપી ફિલ્મ જોતો
નથી, એ જ સમયે એની ફિલ્મ પણ ઉતરી રહી
છે. એ ફિલ્મ પણ ભવિષ્યમાં જોવી જ પડશે-
ગમે કે ના ગમે !!

માટે, આજુબાજુ ને આસપાસ સુધારાની
આશા છોડી, એ અહંકાર ને જ તજવો જે આ
દેખાડે છે. માની લઈએ કે તારી આજુબાજુ તારા
સિવાય કાંઈ સારું નથી, તો પછી તું “તને” જ

જો ને ! બીજાને શા માટે જોવા ? અને બીજા તારા માટે શા માટે સારા બને ?

સૌરાષ્ટ્ર હો યા હરિદ્ધાર : પ્રકૃતિમાં સૌ એકબીજાને ખાવા જ દોડતા હોય છે. હા, પરમાત્મામાં શાંતિ છે. પરમાત્માનું છેલ્લુ નામ “તું” છે.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

ભક્તિની સાધના માટે રામાનુજાયાર્યે
નીચેની યોગ્યતા કહી છે. :

૧) ખાવા-પીવામાં વિવેક.

૨) વીમોક (સાંસારિક ઈચ્છાઓથી મુક્તિ)

૩) અભ્યાસ (પૂજા, પાઠ, વ્રત, જપ
ઈત્યાદિ)

૪) ક્રિયા (બીજાનાં ભલા માટે કામ કરવું)

૫) કલ્યાણ (પવિત્રતા) - આનાં પેટા
વિભાગમાં સત્ય બોલવું, સરળતા,
માયાળુપણું, અહિંસા, દયા, દાન ઈત્યાદિ.

૬) અનવસાદ : (નાની-નાની વાતોમાં દુઃખી
ન થવું તે. સદા પ્રસન્ન રહેવું)

૭) અનુદ્વહર્ષ : (અતિ ઉત્સાહ અને અતિ
પ્રવૃત્તિનો અભાવ/એનાથી દૂર રહેવું તે)

સંબંધ રાખવો અને સેવા ન કરવી એ બંધન છે.

સુખ તેનું દાસ છે જે સુખનો દાસ નથી.

એકવાર થયેલી ભૂલ બીજીવાર ન કરીએ તો એ
ભૂલ આપોઆપ મટી જાય છે.

જે દુઃખથી ડરતા નથી એનાથી દુઃખ ડરે છે.

કર્તવ્ય સાધનામાં અડચણ રૂપ નથી. કર્તવ્ય
સિવાયનું જે કાંઈ કરીએ તે સાધનામાં અડચણ
રૂપ છે.

ગમતાની આદત છોડ, અણગમતું તને છોડશે.

અજ્ઞાનથી જ્યારે ઘરાઈ જઈએ છીએ ત્યારે
જ્ઞાનની ઈચ્છા પણ છૂટી જાય છે.

યોગીને ચીકણું ન કરવું.

Details are devils.

Make the inner as outer and the outer as
the inner.

Then, make the two into one.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

એક ની બીજા ઉપર જે અસર થાય તે ત્રણ રીતે બદલાતી રહે છે :

૧) બે વચ્ચે જે અંતર છે તેના વર્ગનાં ઊલટા પ્રમાણમાં, દા.ત. અંતર બમણું થાય તો અસર $૧/૪$ (ચોથા ભાગની) થાય. અંતર અડધું (એટલે કે $૧/૨$) થાય તો અસર ચાર ગણી ($૨^૨=૪$) થાય. આને રેડીએશન કહે છે. આ અસર મોટા (પદાર્થ)ની નાના પ્રત્યેની એક્ટીવ (Active) અસર છે. સૂર્ય-પૃથ્વી વચ્ચેનાં અંતરમાં વધ-ઘટ થાય એની ઘટ-વધ અસર પૃથ્વી પર થાય, તે આ. આવું જ બધા સંબંધોમાં પણ છે.

૨) બંનેના કદનાં પ્રમાણમાં. જેમ કદ મોટું એમ અસર વધુ. આને આકર્ષણ કહે છે. આ મોટાની નાના પરની પેસીવ (Passive)

અસર થઈ. સૂર્યનું કદ મોટું છે એટલે સૂર્યની વધુ અસર પૃથ્વી પર પડે. આવું જ બે વ્યક્તિ/વસ્તુ ઇત્યાદિ દરમ્યાન છે. આ અસર પણ માપી શકાય.

૩) બે (પદાર્થ) વચ્ચેનાં અંતરનાં સીધા પ્રમાણમાં. આ અસરને સમય કહે છે. મોટાની નાના સુધી અસર પહોંચતા જે ઢીલ થાય એ આ અસર. આ મોટાની નાના પરની Neutral (તટસ્થ) અસર છે. આ અસર પણ બે વ્યક્તિ/વસ્તુ વચ્ચે માપી શકાય.

પ્રથમ નિયમનાં આધારે સૂર્ય તરફથી પૃથ્વીને પ્રકાશ ને હુંફ મળે છે. બીજા નિયમ અનુસાર સૂર્ય પૃથ્વીને પોતાની બાજુ ખેંચી રાખે છે, (Pull). ત્રીજા નિયમ અનુસાર અસર થવામાં જેટલો સમય લે છે, તે.

તને Higher Mathematics માં રચિ છે એટલે આ લખું છું. ગણિત અને ફિલસૂફી અલગ નથી. ગણિત અને ફિલસૂફી આરામ ખુરશીમાં પડ્યા પડ્યા ના શીખી શકાય; એ માટે મથવું પડે. અને છેલ્લે, ગણિત શીખવાનો ને ફિલસૂફી (સાધના) શીખવાનો કોઈ Short-cut નથી.

તું બીજુ કાંઈ ના શીખ તો કાંઈ નહીં, “વ્યાકરણ શીખજે.” વ્યાકરણ આવડે એને બધુ આવડે; અને વ્યાકરણ ન આવડે એને કાંઈના આવડે.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

માનવ યંત્રને ત્રણ માળવાળા મકાન સાથે સરખાવી શકાય. દરેક માળમાં અલગ અલગ અને વિશિષ્ટ પ્રકારનું કામ ચાલે છે. ભોંયતળીયે આપણું શારીરિક જીવન છે. બીજા માળે લાગણીનું જગત છે. અને ત્રીજા માળે બૌદ્ધિક કામગીરી ચાલે છે.

હવે જ્યારે આપણે આમાંના કોઈ એક માળે કામ કરતા હોઈએ, ત્યારે એ જરૂરી નથી કે બાકીનાં માળ ઉપર પણ કામ ચાલું રહેવું જોઈએ. જ્યારે આપણે માત્ર એક જ માળનો ઉપયોગ કરતા હોઈએ, ત્યારે સમગ્ર બીલ્ડીંગની લાઈટો-પંખા ઈત્યાદિ ચાલું રાખવાને બદલે બંધ કરી દઈએ છીએ, એ જ રીતે જ્યારે આપણે વિચારતા હોઈએ ત્યારે લાગણી અને શરીરનાં લેવલે શક્તિ ના વપરાય એ જોવું જરૂરી છે. આપણને આપણી શક્તિની સ્વીચો બંધ કરતાં આવડવી જોઈએ.

ચિંતા એટલે તમે ભાવકેન્દ્રમાં નથી, છતાં ભાવકેન્દ્ર શક્તિ વેડફે છે. દિવાસ્વપ્ન (શેખચલ્લીનાં વિચારો)નો મતલબ એટલો જ કે તમો બુદ્ધિ કેન્દ્રમાં નથી, છતાં, ત્યાં શક્તિ વેડફાઈ રહી છે.

આ માટે, જાતનું નિરીક્ષણ કરતા રહેવું પડે. માનવ-મશીન સામાન્ય સંજોગોમાં કઈ રીતે વર્તે છે તેનું નિરીક્ષણ પરિપક્વ થયે, એ જ માનવ-ચંત્ર Higher Dimensional Being ની હાજરીમાં કેવી રીતે વર્તે છે તેનું નિરીક્ષણ થઈ શકે. એ પહેલા નહીં.

તમે જેટલા વધુ મહાન એટલા વધુ બંધનમાં. તમારે મુક્ત થવું છે કે મહાન એ બાબતે પ્રમાણિક બનો. મુક્ત થવું સહેલું છે, મહાન થવું નહીં, કારણ કે સૌ કોઈને મહાન થવું છે, કોઈને મુક્ત નથી થવું.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

May God bless you.

- ૧) રજોગુણની અધિકતામાં પરમાત્માનાં નામનો જપ કરો.
- ૨) તમોગુણની અધિકતામાં નામ-સંકિર્તન કરો.
- ૩) સત્વગુણની પ્રધાનતામાં શાંત થઈને ધ્યાનમાં પ્રવેશો.

એકાંત સાધનામાં મન કંટાળે-મુંઝાય તો મનને કંટાળવા દો-મુંઝાવા દો. અગર તમે મનને ખોરાક નહીં દો તો મન સુકાઈ જશે, ધીરે ધીરે શાંત, શુદ્ધ થઈ જશે.

વાણીનાં મૌનથી શક્તિ, મનનાં મૌનથી શાંતિ અને બુદ્ધિનાં મૌનથી બોધની પ્રાપ્તિ થાય છે.

પ્રાયશ્ચિતથી નિર્દોષતા આવે છે.
વ્રતથી દોષની ઉત્પત્તિ થતી નથી.
તપથી નિર્દોષતાની પુષ્ટિ થાય છે.
પ્રાર્થનાથી દુષિત અહંકાર નાશ પામે છે.

મન દ્વારા સુખ દુઃખ ભોગવવાથી જીવ લક્ષ્ય ભુલી જાય છે. મન દ્વારા સુખ ભોગવવાવાળો દોષી બની રહે છે; જ્યારે મન દ્વારા દુઃખ ભોગવવાવાળો ત્યાગી નથી થઈ શકતો. મન દ્વારા દુઃખ ભોગવવાવાળામાં ફરી વાર સુખ પામવાની ચાહ પ્રબળ હોય છે.

ઓઠ કંઠ હાલે નહીં, જિહ્વા નહીં ઉચાર સહજૈ ઘૂનિ લાગી રહે, પ્રેમ સહિત આગાર.

સમસ્ત સંબંધ મનસે માને હુએ હૈ,
જાન લેને પર છૂટ જાતે હૈ.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

ચાર વેદનાં ચાર મહાવાક્યો :

- 1) અહમ્ બ્રહ્મ અસ્મિ । હું બ્રહ્મ છું.
- 2) પ્રજ્ઞાનમ્ આનંદમ્ બ્રહ્મ । બ્રહ્મ આનંદ-જ્ઞાન છે.
- 3) અયમ્ આત્મા બ્રહ્મ । મારો આત્મા બ્રહ્મ છે.
- 4) તત્ ત્વં અસિ । તે તું છો.

ચાર વેદ પછી ચાર ઉપવેદ છે :
આયુર્વેદ, ઘનુર્વેદ, ગાંધર્વવેદ, અથર્વવેદ.

વેદનાં છ અંગ છે : શિક્ષા, કલ્પ, વ્યાકરણ,
નિરુક્ત, જ્યોતિષ અને પિંગળ.

પુરાણ અઢ્ધાર છે : બ્રાહ્મ, પાદ્મ, વૈષ્ણવ,
શૈવ, ભાગવત, નારદીય, માર્કંડેય, આગ્નેય,
ભવિષ્ય, બ્રહ્મવૈવર્ત, લૈંગ, વારાહ, સ્કંદ,
વામન, કૌર્મ, માત્સ્ય, ગારુડ અને બ્રહ્માંડ.

શાસ્ત્રો છ છે : સાંખ્ય, પાતંજલ, ન્યાય, વૈશેષિક, પૂર્વ મીમાંસા અને ઉત્તર મીમાંસા.

ચિત્તની અવસ્થા પાંચ છે : ક્ષેપ (દેહવાસના), મૂઢતા, વિક્ષેપ (ધ્યાનમાં પ્રવૃત્ત ચિત્ત કોઈ વખત બાહ્ય પ્રવૃત્ત થાય તે), એકાગ્રતા અને નિરોધ.

રાગ ત્રણ છે : બાહ્ય, આંતર, વાસના રૂપ (પૂર્વજન્મોનાં).

સમાધિનાં વિધનો ત્રણ છે : લય (આળસ ઈત્યાદિ), વિક્ષેપ અને ક્ષય (રાગ).

સમાધિનાં અંગ આઠ છે : યમ, નિયમ, આસન, પ્રાણાયામ, પ્રત્યાહાર, ધારણા, ધ્યાન, સમાધિ.

યમ = અહિંસા, અસ્તેય (ચોરી ન કરવી તે), સત્ય, બ્રહ્મચર્ય અને અપરિગ્રહ.

નિયમ : શૌચ (સ્વચ્છતા), સંતોષ, તપ, સ્વાધ્યાય અને ઈશ્વરપ્રાર્થના.

આસન ચોર્યાશી છે. એમાં સિંહ, ભદ્ર, પદ્મ અને સિદ્ધ આ ચાર મુખ્ય છે.

પ્રમાણ છ છે : પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ, અનુમાન પ્રમાણ, શબ્દ પ્રમાણ, ઉપમાન પ્રમાણ (સાંભળેલું જોતા સરખાવવાથી), અર્થાપત્તિ પ્રમાણ (પુષ્ટિ પ્રમાણ) અને અનુપલબ્ધિ પ્રમાણ (જેની પ્રતિતિ ન થાય, તે નથી એમ).

અસ્તુ.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

સ્વાધિષ્ઠાન ચક્રમાં છ વૃત્તિઓ છે :
અવજ્ઞા, મૂર્છા, પ્રશ્રય, અવિશ્વાસ,
સર્વનાશ, કુરતા.

મણિપુર ચક્રમાં દશ વૃત્તિઓ છે : લજ્જા,
પિશાચવૃત્તિ, ઈર્ષ્યા, સુષુપ્તિ, વિષાદ, કાષાય,
તૃષ્ણા, મોહ, ઘૃણા અને ભય.

અનાહત ચક્રમાં બાર વૃત્તિઓ છે : આશા,
ચિંતા, ચેષ્ટા, મમતા, દંભ, વિકળતા, વિવેક,
અહંકાર, લોભુપતા, કપટ, વિતર્ક અને
અનુતાપ.

વિશુદ્ધ ચક્રમાં સોળ વૃત્તિઓ છે : એમાંની
બે - વિષ અને અમૃત. બાકીની : ષડ્જ,
રિષભ, ગાંધાર, મધ્યમ, પંચમ, ઘૈવત,
નિષાદ (સારેગમપદનિ), હૂમ, ફટ, સ્વાહા,
નમઃ ઇત્યાદિ.

આજ્ઞાચક્રમાં બાર વૃત્તિઓ છે : જેમાંની ત્રણ જ્ઞાન, પ્રકાશ, સ્મૃતિ.

તાળવા (બ્રહ્મરંધ્ર) યા લલના ચક્રમાં બાર વૃત્તિઓ છે : શ્રદ્ધા, સંતોષ, સ્નેહ, દમ, માન, અપરાધ, શોક, ખેદ, અ-રતિ, સંભ્રમ, ઊર્મિ, શુદ્ધતા અને અમૃતસ્થળી.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

જે વ્યક્તિ ઘન-દોલતને વધુ પડતું મહત્વ દે છે તે વ્યક્તિમાં નીચેના ૧૫ (પંદર) દોષોમાંથી કોઈને કોઈ દોષ જરૂર ને જરૂર અધિકાર જમાવીને રહેતા હોય છે :

- (૧) ચોરી (૨) હિંસા (૩) અસત્ય ભાષણ
- (૪) દંભ (૫) કામ (૬) ક્રોધ (૭) ગર્વ
- (૮) અહંકાર (૯) ભેદ-બુદ્ધિ (૧૦) વેર
- (૧૧) અવિશ્વાસ (શંકા) (૧૨) સ્પર્ધા
- (૧૩) લંપટતા (૧૪) જુગાર
- (૧૫) નશો (દુર્વ્યસન)

જળ, વાયુ અને અન્નમાં ચેતન તત્ત્વ વધતા-ઓછા (શુદ્ધ-અશુદ્ધ) પ્રમાણમાં હોય છે. માટે સાધકે શુદ્ધ અને વધુ પ્રમાણમાં ચેતન-તત્ત્વ હોય એવા જળ, વાયુ અને અન્ન આહારમાં લેવા અને અશુદ્ધ અને નીચી ચેતનાવાળા જળ, વાયુ અને અન્ન તજવા. આપું જ સ્થળનું પણ છે.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

:: આજે ત્રણેય ગુણોની વૃત્તિઓ વિશે ::

૧) તમોગુણની વૃત્તિઓ :

ક્રોધ (અસહિષ્ણુતા), લોભ, જુઠ
બોલવાનો સ્વભાવ, હિંસા (શરીર /
વાણીથી કોઈને કષ્ટ દેવું), યાચના
(માંગણ વૃત્તિ), પાખંડ, આવેગ અને
આવેશપૂર્વક શ્રમ, કલહ, શોક, મોહ (જેના
સંગથી અનેક કષ્ટ ભોગવવા પડતા હોય,
છતા પણ એને છોડવાનું કઠણ લાગતું હોય
તો તે મોહ છે), વિષાદ, દીનતા (લાચારી),
નિંદ્રા, આળસ, તંદ્રા, આશા, ભય,
અકર્મણ્યતા.

૨) રજોગુણની વૃત્તિઓ :

ઈચ્છા, પ્રયત્ન, ઘમંડ, તૃષ્ણા
(અસંતોષ), અક્કડપણું, લોભ, ભેદ-
બુદ્ધિ, વિષયભોગોમાં અભિચ્ચિ, મદ્યુક્ત

ઉત્સાહ (ઝગડા કે સાંસારિક લાભો માટે)
યશની લિપ્સા, હાસ્ય, પરાક્રમ, હઠપૂર્વક
ઉદ્યોગ.

૩) સત્વગુણની વૃત્તિઓ :

શમ (મનનો સંયમ), દમ (ઈંદ્રીયનિગ્રહ),
તિતિક્ષા (ટાઢ - તડકો, ભૂખ - તરસ ને
માન - અપમાનમાં સહનશીલતા), વિવેક,
તપ (સ્વધર્મ પાલનમાં ધીરજ રાખીને કષ્ટ
સહ્યે જવા), સત્યનો આદર, દયા, સ્મૃતિ,
સંતોષ, અશુભ-અસુંદર-અનાવશ્યકનો
ત્યાગ, વિષયો પ્રતિ અનિષ્ઠા, સદ્ગુણ-
સદ્જ્ઞાન તથા સદ્પ્રેમ પ્રત્યે શ્રદ્ધા, લજ્જા,
આત્મરતિ (આત્મા પ્રત્યે પ્રીતિ), દાન,
વિનયભાવ અને સરળતા.

અસ્તુ.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

એક માણસ ટેકરી ઉપર ઊભો હતો.

ત્રણ વટેમાર્ગુ દૂરથી પસાર થઈ રહ્યા હતા. તેમાંનો એક બોલ્યો : પેલા બિચારાનું વહાલું પશુ કદાચ ખોવાઈ ગયું લાગે છે.

બીજો બોલ્યો : ના, તે કદાચ પોતાના મિત્રને ખોળી રહ્યો હોય.

ત્યાં તો ત્રીજો વટેમાર્ગુ બોલ્યો : ના, ના, તે ત્યાં માત્ર તાજી હવા ખાવા ઊભો છે.

ત્રણેય વટેમાર્ગુ આ બાબતમાં સંમત ન થઈ શક્યા એટલે ટેકરી ઉપર જઈ પૂછવા લાગ્યા.

પહેલા વટેમાર્ગુએ પૂછ્યું : તમે તમારું વહાલું પશુ ગુમાવ્યું છે ? જવાબ મળ્યો : ના, ભાઈ.

બીજા વટેમાર્ગુએ પૂછ્યું : તારો મિત્ર ખોવાઈ નથી ગયો શું ?

જવાબ મળ્યો : ના ભાઈ, મારો મિત્ર જોવાયો નથી.

ત્રીજા વટેમાર્ગુએ પૂછ્યું : શું તું તાજી હવા ખાવા માટે ઊભો નથી ?

ઉત્તર મળ્યો : ના, ભાઈ સાહેબ.

આ સાંભળી ત્રણેય વટેમાર્ગુ એક સાથે બોલી ઊઠ્યાં : તો ખરેખર તું ઊભો શા માટે છે ?

ઉત્તર મળ્યો : “હું માત્ર ઊભો છું.”

પ્રિય ચેતન આત્મા,

ઝેન ગુરુ બાંકેઈનાં વિહારની સામે એક અંધ આદમી રહેતો હતો. બાંકેઈએ દેહ છોડ્યો ત્યારે તે અંધ આદમી બોલ્યો : મારી પાસે આંખો નથી એટલે હું અવાજ પરથી માણસનાં ચારિત્ર્યનો ખ્યાલ મેળવું છું. સામાન્યત : જ્યારે કોઈ કોઈને અભિનંદન આપતું હોય ત્યારે એ દ્વનિમાં ઈર્ષાનો ગુપ્ત દ્વનિ પણ મને સંભળાય છે; અને જ્યારે કોઈ શોક વ્યક્ત કરતાં હોય ત્યારે અંદર પ્રસન્નતાનો દ્વનિ મને સંભળાય છે; પણ... બાંકેઈ જ્યારે અભિનંદન આપતા ત્યારે ખરેખર ખુશ થતા અને જ્યારે શોક વ્યક્ત કરતાં ત્યારે ખરેખર દુઃખી થતા.

આથી, તે મહાન છે.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

ઝેન ગુરુ મુનાનને સોજુ નામનો એકમાત્ર ઉત્તરાધિકારી હતો. સોજુનો સાધના-અભ્યાસ પૂરો થયો, ત્યારે મુનાને તેને પોતાના ઓરડામાં બોલાવી એક ગ્રંથ દેખાડ્યો અને કહ્યું કે આ અમૂલ્ય ગ્રંથ આપણી સાત પેઢીથી ગુરુ-શિષ્ય પરંપરામાં ચાલ્યો આવે છે. આને તું જીવની જેમ જાળવજે.

સોજુએ કહ્યું : આ ગ્રંથ એટલો બધો મહત્વનો હોય તો એ તમે જ રાખો એ સારું. કોઈ પણ પ્રકારનું લખાણ વાંચ્યા વિના મને ઝેનનું જ્ઞાન થઈ ગયું છે અને તે જેવું છે એનાથી મને સંતોષ છે.

મુનાને કહ્યું : તે હું જાણું છું, છતા જ્ઞાન-પ્રાપ્તિનાં પ્રતિકરૂપે તું આ રાખ. આ લે ગ્રંથ.

બંને સગડી પાસે બેઠા હતા. સોજુને
અચાનક શું થયું તે હાથમાં રાખેલા ગ્રંથને
ભડભડતી આગમાં ફેંકી દીધો.

આ પૂર્વે કદી ગુસ્સે ન થયેલા મુનાન બુમ
પાડી ઊઠ્યા : આ તું શું કરે છે ?

સોજુએ જવાબ વાળ્યો : આ તમે શું કદી
રહ્યાં છો ?

પ્રિય ચેતન આત્મા,

બે ઝેન શિષ્યો વચ્ચેની વાતચીત :

નાન-ચુઆન : તને કોઈ પૂછે કે પરમ સત્ય શું છે. તો તું શું ઉત્તર આપીશ ?

ચી-ચાંગ : પેલુ ખેતર કેવું સુંદર છે ! ત્યાં એક ઝૂંપડી બાંધી શકાય.

નાન-ચુઆન : ખેતરની વાત જવા દે. પહેલા મારા પ્રશ્નનો ઉત્તર આપ કે પરમ સત્ય વિશે તું શું કહીશ ?

ચી-ચાંગ ચાની ટ્રે લઈ ઊભો થઈ ચાલવા લાગ્યો.

નાન-ચુઆન : અરે ! તે ટ્રે ક્યાં લઈ લીધી ? મારે હજી ચા પીવાની બાકી છે.

ચી-ચાંગ : જે માણસ આવા પ્રશ્ન કર્યા કરે તે ચા તો શું, પાણીનું ટીપું ચ પી શકશે નહીં.

પ્રિય ચેતન આત્મા,

દાઈજીએ એક વેળા ચીનમાં રહેતા ગુરુ
બાસોની મુલાકાત લીધી.

બાસો એ પૂછ્યું : તું શેની શોધમાં છે ?

દાઈજીએ કહ્યું – “પરમ જ્ઞાનની.”

તારી પાસે તારું પોતાનું ખજાના-ઘર છે. તું
શા માટે એને બહાર ખોળે છે ? બાસોએ પૂછ્યું.

દાઈજીએ જાણવા માટે પૂછ્યું : મારું
ખજાના-ઘર ક્યાં છે ?

બાસો એ પ્રત્યુત્તર વાળ્યો :

“તું, જે પૂછે છે, એ જ તારું ખજાના-ઘર છે.”

આ સાંભળીને દાઈજીને જ્ઞાન થઈ ગયું !!

